

Dalibor VUGRINEC

Muzej grada Koprivnice

INFORMATIZACIJA MUZEJA GRADA KOPRIVNICE

Vrijeme brzih i nepredvidivih promjena u svijetu informatike, konstantni pritisak klijenata s jedne, konkurencije s druge strane, povećanje kompleksnosti poslovanja samo su neki od čimbenika koji tjeraju i hrvatske muzeje da nepestando uče koristiti nove mehanizme koji im pomažu što brže i kvalitetnije prezentirati svoju djelatnost. Informatizacija muzejskog posla ima svrhu olakšati posao kustosima koji pomoću modernih tehnologija mogu prezentirati svoj posao u digitalnom obliku. Da bismo to mogli najprije treba odraditi puno radnji u kojima veliko mjesto zauzima upotreba informacijskih tehnologija.

Trend koji je izuzetno popularan zadnjih nekoliko godina kupovina je gotovih "plug & play" programskih rješenja za podršku poslovanju kojima je tržište preplavljeno. Takva rješenja prikladna su za jednostavne sustave s jednostavnim poslovnim procesima i procedurama rada no danas su takvi sustavi rijetki. Tržište sve više zahtijeva rješenja prilagođena specifičnim poslovnim procesima i poslovnim pravilima, visoko fleksibilna i spremna na trenutne odgovore na promjene u poslovnoj okolini i/ili zakonskoj regulativi.

Mnogi shvaćaju informatizaciju muzeja kao kupovinu programskog rješenja od dobavljača, koji će isto doći instalirati i educirati korisnike, ali time ne završava informatizacija. Korisnici korištenjem tog programskog rješenja uočavaju eventualne nedostatke koji se u hodu otklanjaju. U početku se javlja nekoliko prepreka koje ne smijemo nikako zanemariti:

- Otpor korisnika novim tehnologijama
- Nezadovoljstvo novim programskim rješenjem
- Korisnik je naviknut na stari način obrade podataka
- Nedovoljno predznanje koje je preduvjet za nova programska rješenja

Informatizaciju je teško definirati u jednoj rečenici. Možemo reći da je informatizacija poduzeća podrazumijeva izgradnju integralnog informacijskog sustava, čija osnovna zadaća je :

- Prikupljanje informacija
- Dostupnost informacija
- Unos informacija
- Obrada informacija

INFORMATIZACIJA	
Točno	Netočno
automatizacija ("ja kliknem i sve se samo odradi")	Podrška uređenom poslovnom sustavu
jednokratna isporuka od dobavljača	Dugoročna kontinuirana suradnja s odabranim IT partnerom
proizvod	Sveobuhvatna specifično prilagođena usluga
Instalacija programa i obuka za rad	Složeni projekt / niz projekata modeliranja, implementacija i unaprjeđivanja

Ilustracija pretpostavki informatizacije

S obzirom na broj ljudi u projektu, veliki broj informacija koje kolaju, zadataka koje je potrebno napraviti, zahtjeva koje je potrebno uskladiti, dogovora koje je potrebno postići, problema koje je potrebno riješiti, postojanje osobe koja će sve navedeno držati na okupu, usklađivati i kontrolirati je neizbježna – to je funkcija i glavna odgovornost voditelja projekta.

Što se tiče muzeja ovakav zahvat je dosta kompliciran zbog same specifičnosti posla i same okoline u kojoj se on odvija. Kod same implementacije IT-a¹ nailazimo na mnoge prepreke. Muzeji se nalaze u starim zgradama od velikog kulturnog značenja gdje nije moguće izvršavati mnoge zahvate (bušenje zidova, implementacija mrežnog hardvera itd.) Prije pojedinih zahvata potrebno je izvršiti puno više analiza nego što je slučaj kod drugih organizacija.

Provođenje informatizacije u muzeju

U muzeju se javlja problem manjka ljudi koji bi mogli direktno biti uključeni u projekt informatizacije, najčešće je to jedna osoba, muzejski informatičar. Osoba koja vodi projekt informatizacije mora poznavati zahtjeve korisnika, pravila muzejske struke te mogućnosti implementacije sustava. Stoga je potrebno kontinuirano provoditi:

- aktivno sudjelovati u procesima planiranja na razini ustanove
- snimanje i analizu računalno-komunikacijskih i informacijskih potreba u ustanovi
- planiranje proširenja i održavanja računalno-komunikacijske infrastrukture u tehničkom i financijskom smislu

¹ Informacijskih tehnologija

Toshiba Satellite 320 CDS je to prvo prijenosno računalo za Ured gradonačelnika Koprivnice iz 1998. godine i ujedno donacija Grada Muzeju grada Koprivnice 2006. godine. To je računalo i prva muzejska akvizicija Zbirke informatičke opreme.

- izrada koncepcije i dugoročno planiranje temeljnih osobina računalno-komunikacijske i informacijske infrastrukture, kao što su sigurnost, kompatibilnost, otvorenost, nadogradivost, dostupnost, stabilnost i sl.
- praćenje aktualnih trendova u struci, općeprihvaćenih standarda, kao i stanja na međunarodnom i domaćem tržištu računalno-komunikacijske i informacijske opreme i usluga
- planiranje i implementacija novih informacijskih tehnologija u ustanovi²

Tim za provođenje informatizacije u muzeju ne čine stručnjaci s područja informacijskih znanosti već se on stvara u hodu od zaposlenika muzeja, kustosa i sl. Zbog same specifičnosti posla nije moguće unajmiti konzultantsku tvrtku koja bi taj posao obavila sama i za određenu sumu novca. Muzealci taj posao odraduju tako da se konzultiraju stručnjaci u ustanovama koje su taj posao odradile pa se implementiraju njihova rješenja koja su prilagođena našoj ustanovi.

² Poslovi potpore informacijskoj infrastrukturi u ustanovama znanosti i visoke naobrazbe, Ministarstvo znanosti I tehnologije RH, Uprava za informatiku, Zagreb, 2000.

Muzej grada Koprivnice koristi programsko rješenje M++ koje je prihvaćeno u većini hrvatskih muzeja. M++ je cjelovito muzejsko informacijsko-dokumentacijsko rješenje koje omogućuje jednostavnu i pouzdanu računalnu obradu muzejske dokumentacije te njeno ispisivanje i sigurnu pohranu, integrirana obrada primarne, sekundarne i tercijarne muzejske dokumentacije omogućuje djelotvorno povezivanje tekstualne i slikovne građe u svrhu istraživanja, zaštite i muzejske komunikacije, sofisticirani načini pretraživanja pružaju fleksibilan pristup bazi podataka i potpun nadzor nad njenim sadržajem³. Da bi Muzej mogao implementirati M++ bilo je potrebno napraviti promjene na postojećem sustavu koji je bio iz devedesetih godina 20. stoljeća.

“Stara računala” su nadograđena novim hardverom ili ona na kojima to nije bilo moguće su u potpunosti promijenjena. Nabavljeno je 7 novih računala koja su opremljena *dvojezgrenim* procesorima nove generacije, te 20`` *wide* monitorima koji omogućuju ugodniji rad korisnicima.

Računala su umrežena, te se sa svakog računala u sustavu može pristupiti ostalim računalima. Takva struktura omogućuje rad na jednom projektu od strane više kustosa te pristupanje opremi koja se ne mora nužno nalaziti u neposrednoj okolini. Nedostatak je nepostojanje serverskog računala u sustavu, koji bi uvelike olakšao mrežni rad. Za sada se baza nalazi na korisničkom računalu na koje ostali korisnici pristupaju. Ovakav način rada predstavlja određenu opasnost integritetu podataka. Opasnost se svodi na najmanju moguću mjeru učestalim stvaranjem sigurnosnih kopija. Sva računala su opremljena Microsoft Windows Vista operativnim sustavima, te Microsoft Office 2007 programskim paketima.

Najveća pažnja u muzeju se pridaje digitalizaciji muzejske građe kako bi ona bila dostupnija korisnicima. Digitalizacija radi zaštite izvornika ima dva osnovna oblika. Umjesto samih izvornika na korištenje se mogu davati digitalne preslike čime se izvornici čuvaju od mogućih oštećenja tijekom korištenja, prenošenja, prijevoza ili drugih postupaka. Pored toga, digitalne se preslike mogu koristiti i kao sigurnosne kopije koje u slučaju gubitka ili znatnijeg oštećenja izvornika mogu barem djelomično nadoknaditi tako nastao gubitak.

U tu se svrhu, doduše, najčešće koriste mikrofilmovi, no posljednjih je godina uočljiv porast korištenja digitalizacije i u ovu svrhu. Taj je trend potpomognut razvojem tehnologije, koja pruža sve bolje mogućnosti za trajniju pohranu i zaštitu digitalnih sadržaja, padom troškova digitalizacije i čuvanja digitalnih sadržaja.⁴ Digitalizirani sadržaji se kasnije mogu koristiti kod izdavanja muzejskih publikacija ili pak putem interneta, web stranica.

Ovaj broj Podravskog zbornika treći je u nizu koji je u cijelosti grafički pripremljen za tisak unutar naše ustanove.

³ <http://www.link2.hr/mppls.htm>

⁴ Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe, Ministarstvo kulture RH, Zagreb, 2006.

Muzej grada Koprivnice u fazi je izrade svojih web stranica, a koje danas predstavljaju najlakši put do krajnjih korisnika muzejskih usluga.

Kroz primjer oblikovanja stalnog postava u novom mediju, multimedijским interaktivnim web-stranicama, možemo pratiti zanimljiv put muzejskih predmeta te mijenjanje njihova konteksta. Taj put prijenosa, koji na različite načine posreduju stvarnost, započinje već u tradicionalnom ("trodimenzionalnom") muzeju u kojem uočavamo nekoliko virtualnih stvarnosti muzejskih predmeta: "Jedna se odnosi na svijet čuvanja i izlaganja predmeta u kojemu ih ljudi tumače na svoj način, tako da se u muzeju stvara virtualna stvarnost u odnosu na okolinu i vrijeme u kojem su predmeti izvorno živjeli. Ona na svoj način slici kazalištu predmeta, ali se još uvijek odvija u trodimenzionalnom okruženju realiteta koji nas okružuje. Druga virtualna stvarnost nastaje u sferi informacija o predmetima, čiji je materijalni svijet dokumentacije" (Maroević, 2000:13). Prenošenjem predmeta iz konteksta u kojem je živio u muzej gdje se čuva, proučava i izlaže, njegov se kontekst mijenja. Prenošenjem pak u virtualnu realnost web-stranice predmet je prisutan samo preko svog digitaliziranog odraza, a kontekst se gradi na sličan način kao u muzeju, naravno, uz primjenu novih mogućnosti koje medij donosi.

5

Zaključak

Implementacija novih IT i novih programskih rješenja u Muzeju grada Koprivnice stvoreni su temelji za daljnji razvoj sustava s ciljem digitalizacije cjelokupne muzejske građe. Muzej grada Koprivnice radi na razvoju vlastitih web stranica. Web stranice Muzeja predstavljaju sintezu svih poslova koji su obrađeni u tijeku procesa informatizacije, a kako bismo mogli prezentirati rad muzeja u digitalnom obliku široj publici.

5 http://dzs.ffzg.hr/text/Zlodi_Samobor_Muz.html